

TĂBLIȚE

ÎNDRUMAR SENTIMENTAL

Supliment
lunar
al ziarului
„IALOMIȚA”

NR. 2 • LUNA AUGUST • 2010

Nostradamus

rezultatul unor profeții transmise pe cale divină.

Dau un singur exemplu cu privire la modul în care se joacă „specialiștii” în **nostradamism** cu răbdarea noastră. Atunci când au descoperit sintagmele „cerul în flăcări” și „doi frați răpuși”, într-unul din catrenele sale, am fost anunțați în mod solemn că Nostradamus a prevăzut evenimentele de la 11 septembrie! Noi, românii, avem și un mare cercetător al „operei și vieții” acestui cititor în viitor. Se numește Vlaicu Ionescu și a descoperit în „centurii” multe referințe la România și evenimentele de pe aceste meleaguri. Mă întreb, fără să bagatelizez munca acestui om, dacă Nostradamus a prevăzut și reducerea cu 25 la sută a salariilor bugetarilor, sau aceasta este pur și simplu o licență poetică a mai marilor noștri. Să auzim... de bine!

Dan Elias

Nostradamus sau Michel de Nostredame publică în 1555 culegerea de catrene intitulată „Centurii”. Numărul acestora va crește până la 1557 aproape de 2000. Medic, farmacist, dar și cabalist, Nostradamus a rămas în conștiința doritorilor de senzațional ca un magician al prevestirilor, iar în cea a contemporanilor săi ca un șarlatan. Catrenele scrise de el sunt un amestec diform de cuvinte din franceză, italiană, spaniolă, greacă, latină și chiar ebraică. Limbajul este voit obscur, fără nici o legătură cu poezia, astfel încât să pară

O PROFETIE

„Generația intelectuală care se ridică după război [din 1916-1918] se găsește într-o situație excepțională. N-aș putea spune: numai în bine, n-aș putea spune: numai în rău. Accentuarea părții din urmă mi se pare obligatorie. Această generație abia isprăvise jocul de-a soldații, când soldații mureau cu sutele de mii pe câmpul de luptă; această generație își ridică încă zmeie de hârtie când avioanele dușmanului, ca niște zmei aievea, au surprins-o vărsând asupra-i foc ucigaș din văzduh. Crescută în teroarea luptei, ea respiră azi în lumina victoriei. Victorie națională, victorie democrată, dar teamă mi-e că victoria e ca vinul nou și încă tulbure, care îmbată prea repede, ca în urmă să dea loc unei mahmureli fără leac. Teamă mi-e de orgoliul victoriei, teamă mi-e de sațiul victoriei, teamă mi-e de dezgustul victoriei. Adică nu: tot ceea ce doresc generației care se ridică e ca ea să aibă dezgustul victoriei înainte de a fi avut orgoliul ei. Într-adevăr, generația nouă e moștenitoarea directă și imediată a gloriei. Ea găsește mese întinse și făclii aprinse. Ea vine la un ospăț gata. Și cine vine la ospăț, nu se mai întreabă nici cum a fost pregătit, nici cu câtă trudă s-a alcătuit moștenirea... Nu vi se pare și vouă că anii aceștia câți au trecut de la război au mirosul greu al unor săli de banchet? Nu vi se pare și vouă că viața publică a României seamănă cu o petrecere, cu chiote nebune și dansuri sălbatice peste mormintele abia închise?...”

(Lamura, nr.10-11, din iulie-august 1924, p.433)

Un amarez incurabil

Cu câțiva ani în urmă, revista Magazin istoric (nr. 10/1994) a publicat o evocare inedită semnată de genealogistul Emanoil Hagi-Mosco și dedicată unui „personaj pitoresc care se visa rege al Albaniei”. Un tânăr

din „ramura moldovenească a Ghiculeștilor, mai puțin ilustră, zisă «Kefal»...”

Sosit la Roma în 1904, „pretendentul” era „însoțit de a treia soție, o irlandeză frumoasă, tânără și de talie impunătoare. Se

numea Margaret Dowling of Kildar, zicând că se scobora din regii Irlandei”.

Și dacă Roma nu știa nimic despre existența lui, ne mai spune Hagi-Mosco, tânărul Ghyca „era prea cunoscut de români”.

Despre isprăvile lui vorbește și A.C. Cuza, în însemnările memorialistice din care am publicat câteva fragmente, apărute în paginile aceleiași reviste Magazin istoric, nr. 12/1994 și 1-8/1995.

În dreptul zilei de 20 mai 1890, el consemna: „Ieri, fiind o serbare publică dată de Comitetul pentru învățătura poporului român, tânărul Albert C. Ghyca, un băiat de vreo 20 de ani, a profitat de această ocazie pentru a fugi cu domnișoara Sturdza, fiica de 17 ani abia a lui Dimitrie Sturdza-Șcheianu, directorul

Creditului urban de aici. Fata e milionară și părinții își făceau iluzii asupra unei viitoare căsătorii pentru care nu găseau pe nime bun aici în Iași”.

Se vorbea în oraș că Eduard, fratele mai mare al lui Albert, i-ar fi stat aproape în acea întreprindere, conducând el însuși caii trăsorii cu care tinerii îndrăgostiți fugiseră la una din moșii, iar tatăl fetei ar fi vrut să se împuște la aflarea veștii. Până la urmă, cu greu, au obținut acordul părinților și s-au căsătorit.

continuare în pag. 2

Arborii *sofora* și un strop de istorie

Pe trunchiurile arborilor *sofora* din curtea Bisericii Barbu Catargiu din Maia sunt prinse cu grijă două plăcuțe care vor să ateste faptul că arborii sunt monumente ale naturii și pe de altă parte anul în care au fost plantați, respectiv 1862. Aceste două informații, împreună cu cea de pe *Wikipedia* conform căreia arborii *sofora* din Maia sunt singurii din România, m-au determinat să caut cu mai multă atenție, suspectându-le de inexactitate.

Sophora japonica sau *salcâmul japonez* aparține familiei *fabaceae*, genul *sophora* și este reprezentat de 22 de specii. Ele sunt cultivate mai mult pentru ornament, în parcuri și grădini. Dimensiunile arborilor variază de la o specie la alta. De regulă înălțimea lor este medie sau înaltă, scoarța netedă, cenușie, cu ramurile lipsite de spini. Chiar dacă se numește *salcâm*, este diferit de cel românesc. Are foliolele mai mici, iar florile lui sunt grupate în inflorescențe piramidale, ramificate, lungi de 15-30 cm. Florile de *sofora* sunt așezate în vârful ramurilor și îndreptate în sus. Fructele sunt ca niște păstăi cămoase, care prezintă

strangulații între semințe. *Salcâmul japonez* înflorește în lunile iulie-august.

Lemnul de *sofora* se folosește pentru mobilă, fiind de esență tare. Bobocii floralii au un conținut mare de *rutină*, substanță cu rol important în tratarea edemelor cardiace, a glaucomului sau a hemoragiei retiniene.

Arborelui de *sofora* românii îi mai spun *acatie boierească* sau *salcâm boieresc*. Englezii îi spun *pagoda*, iar spaniolii *acacia*. Una dintre cele mai răspândite specii o constituie *sophora japonica pendula* și aceasta datorită aspectului său ornamental deosebit. Astfel de arbori sunt cei doi *sofora* din curtea bisericii din Maia. Sunt ei singurii din România? Evident nu. La numai câțiva kilometri, în Fierbinți-Târg, în curtea fostului conac al generalului Arion putem vedea un *sofora pendula* aproape identic ca înfățișare cu cei din Maia. Tot un *sofora* întâlnim în curtea unui alt fost conac, astăzi școala din Brazii. Doi *sofora*, dar dintr-o specie cu talie mai înaltă și diferiți ca înfățișare de *pendula* îi putem găsi în curtea fostului spital din Fierbinți-Târg. Știm că în Focșani există o stradă întreagă cu *sofora*, dar și în București pe strada Popa Soare și în Parcul Cișmigiu. Probabil că sunt alte multe locuri în care acești arbori frumoși și utili ne bucură privirea. Există chiar și pepiniere silvice care produc și comercializează arbori *sofora pendula* pentru capacitatea ornamentală deosebită.

Despre vechimea arborilor din curtea bisericii Barbu Catargiu din Maia nu există nici o informație lămuritoare în vreun document al vremii. Vârsta lor nu poate fi decât presupusă. Cred că tot astfel s-au petrecut lucrurile și în ceea ce privește anul 1862, an înscris pe plăcuța amintită mai sus. Cineva a alăturat asasinarea lui Barbu Catargiu cu evenimentul plantării celor doi arbori *sofora* în sens comemorativ. Lucru posibil din perspectiva noastră dar puțin probabil din cea a mijlocului de secol XIX. Știind faptul că pe la 1850-1854 parcul conacului de la Maia fusese terminat și că Mayer, peisagistul care a realizat și Parcul Cișmigiu, a adus în zonă o serie de arbori exotici, putem mai repede presupune că cei doi *sofora* existau în momentul tragicului asasinat.

continuare în pag. 2

Democrat înseamnă cineva care vrea să înalțe poporul pe umerii săi, nu cineva care vrea să se înalțe el pe umerii poporului. – Nicolae Iorga

Arborii sofora și un strop de istorie

urmăre din pag. 1

În ceea ce privește protejarea arborilor cu valoare deosebită, lucrurile sunt mai simple pentru că avem o legislație care precizează modul în care trebuie făcut acest lucru, dar și mai complicate datorită implicării consiliilor locale. Spun asta pentru că primul și cel mai greu mi se pare a fi conștientizarea locului ce trebuie să-l ocupe protejarea mediului în viața unei comunități. Suntem încă departe de înțelegerea rolului pe care îl are natura în viața noastră. Nu dăm doi bani pe un copac atunci când acesta stă în calea intențiilor noastre, oricât de frumos și de în vârstă ar fi el. Nici noi, nici școala și nici familia nu facem destul în ai învăța măcar pe cei tineri să privească altfel lumea în care trăim. Ce ar trebui să facem pentru protecția arborilor? În primul rând ar trebui să-i inventariem pe cei care din diverse motive dorim să-i apărăm. Să elaborăm o hartă a amplasamentului și să-i cuprindem în PUG-urile localităților pentru a beneficia de restricții corespunzătoare. Să le monitorizăm starea de sănătate și întreținerea avizată. Să-i inscripționăm și să-i evidențiem în registre speciale. Nu spun eu asta, ci legea; OUG nr 195/2005, legea 265/2006, OUG nr 236/2000, legea 462/2001 și legea 345/2006. Prin hotărâri ale consiliilor locale putem pune ordine în acest domeniu guvernat de prea multă vreme de drujbe și de topoare.

Dan Elias

Un amarez incurabil

După o scurtă ședere la Paris, au revenit la Iași, făcându-se remarcăți pentru cheltuielile nesăbuite. „Între altele – nota A.C. Cuza, la 1 august 1890 –, au adus un fecior de la Paris, căruia îi plătesc o sută de lei pe lună, au cumpărat o pereche de cercei de brilliant pe care au plătit opt mii de lei, doi câini pe care au dat patru sute de lei, dar pe care i-au pierdut nu mult după aceea, cheltuind încă pe atâta pentru a-i căuta. Pentru a întâmpina toate cheltuielile au scontat venitul lor deja pe un an înainte și acum de curând au mai făcut un împrumut de treizeci de mii de lei, iar fata deja se pregătește să facă proces tată-său, lui Sturdza, pentru venitul ce i se cuvine și pe care acesta nu i-l dă întreg, fiind încă nevârstnică [minoră]”.

Nu a trecut multă vreme și între cei doi soți au izbucnit certuri violente. La începutul anului următor, 1891, Albert Ghyca a fost implicat într-un scandal cu „două franceze de la café-chantant”, pe care le întreținea. Sosind la Iași o altă străină, foarte frumoasă, Ghyca le-a părăsit pe cele două franțuzoaice, făcând o curte asiduă celei nou-venite, preluând asupra sa toate cheltuielile de întreținere de la hotelul Traian. Cheltuitor peste măsură, îndrăgostitul a ajuns să semneze o poliță pe numele lui Blumenfeld, ober-chelner la hotelul Traian, fără a specifica suma. Polița (contrasemnată și de soția lui, pe care o somase, spunându-i că dacă refuză să semneze, va rămâne dezonorat pentru o sumă pierdută la cărți) a predat-o celor două franțuzoaice, dar acestea n-au reușit să obțină decât o sumă infimă pentru ea, căci tot orașul îl știa pe Ghyca plin de UNCHIULdatorii. Cele două femei amenințau cu scandalul.

„Ghyca, văzându-se constrâns – notează A.C. Cuza, la 28 ianuarie 1891 –, aleargă în toate părțile fără nici un rezultat, până când, adresându-se moșu-său Alecu Negruzzi, acesta-l sfătuie să meargă pe altă cale și să facă să intervie poliția, pentru ca să puie mâna pe poliță. Prefectul de poliție făgăduie sprijinul său și astfel, nu pot ști prin ce manopere anume, polița intră în mâinile comisariului Nicșoi, care spuse doamnelor în chestiune că va păstra-o la dânsul până când va putea afla cum a intrat acea poliță pe numele lui Blumenfeld pe mâinile lor. După aceasta, azi dimineață, ordin se dădu doamnelor în chestie să aibă a părăsi imediat orașul, și cu trenul de 12 ele au și plecat la Odessa, dimpreună cu Albert Ghyca, care le-a acompaniat până la Ungheni. Prefectul Gogu Catargiu mi-a arătat astăzi polița și mi-a spus că, drept compensație, a dat doamnelor în chestie suma de 1.000 de lei, cu care au rămas prea mulțumite”.

După un asemenea episod, căsnicia celor doi a devenit și mai agitată, mama soacră plângându-se că a trebuit să schimbe de trei ori vesela din casă din cauza obiceiului nurorii de a se calma spărgând tot ce-i cădea în mână. Soluția nu putea fi decât divorțul.

Albert Ghyca a plecat în Maroc. Pe drumul de întoarcere, în Monaco, a cunoscut-o pe cea de a doua soție, despre care se spunea în Iași că ar fi nepoata fostului ministru de Război francez, generalul Jules-Léon Loizillon (1829-1896). A.C. Cuza încheie astfel portretul tânărului aventurier, citând și părerea Elenei Cuza Doamna, cu care avusese o convorbire în 31 octombrie 1893: „Fără nici o cultură se înțelege, dar frumos și destul de inteligent pentru a arunca praf în ochii oamenilor. «Et que voulez-vous faire avec une pareille société – îmi zise prințesa – et malheureusement ils sont presque tous comme celà dans la génération actuelle»” (Și ce poți face cu o asemenea societate; din nenorocire, aproape toți sunt la fel în generația de azi).

Marian Ștefan

Sate dispărute: MĂNEȘTI

Marian ȘTEFAN

În perioada 1976-1982 s-a desfășurat o amplă campanie de identificare, cercetare și protejare a siturilor arheologice de pe cursul râului Ialomița, între localitățile Gruiu (județul Ilfov) și Dridu (județul Ialomița), unde urma să se desfășoare ample lucrări de hidroameliorație. Ne-au reținut atenția în mod deosebit rezultatele cercetărilor efectuate pe teritoriul orașului de azi Fierbinți-Târg. Raportul de săpătură de la Malul Roșu, apărut în *Cercetări arheologice*, 1983, vol. VI, publicație editată de Muzeul Național de Istorie al României, pp.129-135, se încheie cu următoarea concluzie: „...Campania din anul 1981 a pus în evidență faptul că locuirea popinei [dealului] s-a întins pe toată suprafața ei încă din epoca bronzului [...] Grosul depozitului arheologic îl constituie orizontul corespunzător epocii feudale. Analiza complexelor arheologice și a materialului mobil, întreg sau fragmentar, ne determină să presupunem la Malu Roșu o așezare rurală, fortificată natural, care în perioada feudalismului a avut probabil o existență continuă, încheiată în zorii epocii moderne, când a fost părăsită. În valorificarea depozitului arheologic de la Malu Roșu-Fierbinți cercetarea de teren va trebui să fie dublată, pe viitor, de o cercetare de istorie locală, care să identifice în primul rând numele istoric al localității și posibil statutul juridic al locuitorilor săi”.

În 2002, regretatul profesor Florian Popescu a publicat lucrarea *Comuna Fierbinți-Târg. Monografie*. Cum precizează autorul însuși, în redactarea paginilor referitoare la trecutul comunei a utilizat și rezultatele obținute de nepotul domniei sale „regretatul profesor Nicolae Popescu”, cel care, „antrenând elevi de liceu din clasele superioare și în colaborare cu muzeograful de la muzeul județean de istorie a efectuat, în anii 1970, săpături și cercetări arheologice pe malurile Ialomiței și pe teritoriul comunei”. Monografia apărută în 2002 are meritul de a fi identificat pentru prima dată numele purtat în cursul vremii de localitățile din arealul fierbințean, în majoritatea cazurilor propunând și localizarea geografică corectă a acestora.

A continua demersul fostului meu profesor a devenit o datorie de onoare și în anul 2007 am publicat lucrarea *Fierbinți-Târg. Orașul dintre răzoare*, cu dorința de

a pune la îndemâna celor interesați și principalele documente de arhivă pe care le-am putut depista referitoare la satele fierbințene în Evul Mediu. Astfel, s-a confirmat cu certitudine că pe Malul Roșu a existat un sat menționat în documente cu numele de Stănești. Despre acest sat se vorbește și în răvașul din 14 mai 1627, prin care locuitorii săi îl rugau pe marele vornic Jupan Papa Grecianu din comuna Grădiștea, județul Ilfov, să cerceteze o neînțelegere ivită între ei: „Adică noi satul Stănești avut-am ceartă pentru că am avut o cheltuială, însă cheltuiala ughi9 [monedă ungurească de aur bătută de regele Ferdinand de Habsburg]. Deci noi am avut gâlceavă unul cu altul și nu ne-am putut tocmi [înțelege]. Deci ne-am învoit toți împreună, anume Nan i [și] Finat i Stoica i Neagul i Smârceanul i Vălescul i Costeștii i Dobri sinu [fiul] Mușat i Necula sinu Ivan, de am luat migiiăș [vecinii] di împrejurul nostru, anume: de la Stroești, Dârjălă i Grozea i Radul i Dobri, ot [din] Topolovenii [Fierbinți-Târg], Stan Scurtulescul i Oancea i Drăgan ot Tătarul [satul dispărut, existent altă dată între Bonțești (Fundul Dancului) și Topoloveni], Vășii pârcaľabul i Fătul și mulți megiiăș de în sus și de în jos. Și i-am tocmit să împartă toată ocina satului, însă pre stânjeni, cine cum va ținea, însă dă în apa Ialomița până în Conceac [Colceag] și pristi [peste] Conceacu, cât vor avea loc. Și i-am întocmit noi megiiăș de sântu mai sus-scriș și di bunăvoia a lor se-au tocmit și se-au înfrățit, să fii fraț cum le scrii și răvașul nostru[...]”.

Și au fost și Tudor de Topoloveni la această tocmeală ce-i mai sus-scrisă.”

Iată și alte precizări cuprinse în porunca marelui vornic Jupan Papa Grecianu datată 15 iulie 1627, ce ne ajută să stabilim poziția geografică a satului Stănești: „Jupan Papa vel vornic. Ca să știe megiiășii [vecinii] satului Stăneștilor, anume: ot Stroești Drăjilă i Danciu, i ot Topoloveni Stan Scurtulescul i ot Băicești [Fierbinții de Sus] Șerban i ot Topoloveni Borcea i ot Micșănești [Micșunești] Vălsan, ca să caute și să adevereze pentru 9 galbeni ce-au cheltuit pentru ocinele lor și de la sat [Stănești] și de la Colceac și de peste tot hotarul [...] Să caute și să-i tocmească, cum vor afla cu dreptul, cu sufletul lor”.

Așadar, satul Stănești cuprindea atunci cel puțin zece gospodării, iar proprietățile sătenilor se întindeau de la Ialomița până la Colceag „și pristi”, iar cei chemați să medieze conflictul erau din satele „di împrejurul nostru”, adică: Micșunești, Tătaru, Topoloveni, Băicești și Stroești.

Pe la jumătatea secolului al XVIII-lea, sub presiunea factorilor naturali, procesul de erodare a dealului s-a accelerat; acesta s-a aplatizat „topindu-se” tot mai mult în lunca din jurul său, devenind ușor inundabil. Cei care îl locuiau s-au retras în satele din jur, mai ales în Bonțești (Fundu Dancului), iar fosta vatră a satului a fost redată agriculturii.

Când un om omoară un tigru, se numește sport; când tigrul vrea să omoare omul, se cheamă sălbăticie. - Bernard Show

GHEORGHE DOBRE • GHEORGHE DOBRE • GHEORGHE DOBRE • GHEORGHE DOBRE

ESEURI • ESEURI • ESEURI

• Pentru stoici există doar două categorii de oameni: înțelepți și nebuni. Ori ești înțelept, ori ești nebun, altceva nimic. Și știm că înțelepți sunt destul de puțini. Seneca propaga astfel de idei la curtea lui Nero! Avea exemplele aproape. De aceea nu-i înțeleg pe cei care-l acuză că a rămas toată viața sclavul aceluia Nebun. El mai credea, ca și Zenon din Kitton, că înțeleptul este singurul om liber. Oriunde s-ar afla. Ce vreți demonstrație mai clară?

• Oare din egoism fiecare se afirmă pe sine, afișând doar propria-i părere? Circulația ideilor se reduce alarmant și paradoxal. Fiecare se crede doar pe sine. Și atunci, unde-i comunicarea? Poate că lipsesc ideile mari și personalitățile puternice cu adevărat, care să anuleze sau să unească și să dea un sens puzderiei de păreri existente. Socrate nu suporta „părerea”(doxa), acest termen producător de haos, el iubea „știința”, după ea umblând cât a trăit. Dar, ca să ajungi să posezi „știința” despre un lucru trebuie să faci un efort prea mare. Și e cald.

• Educație rigidă = supunere la o tradiție rigidă. Fixitatea manualelor de literatură apare ca dogmatică atâta timp cât elevului(inteligență în formare) îi sunt servite doar scheme interpretative de-a gata. În loc să fie stimulată imaginația, fantezia speculativă proprie, el se trezește pus în fața unor lucruri

definitive pe care, oricât de bine și le-ar însuși, și presupunând că el chiar și le însușește, nu le mai poate depăși, rigiditatea schemelor înlănțuindu-i gândirea. Și chiar dacă vrea să gândească, el nu va gândi decât în interiorul lor. Reevaluarea continuă a teritoriului cultural, reinterpretarea clasicilor, de la alt nivel, aducerea lor „la zi”, asigură viața adevărată, prosperă, a unei culturi permițând, printre altele, și evaluarea mai exactă a șantierului literar și reacția mai corectă a acestuia vis-a-vis de tradiție. Adică exact ceea „înaintare organică” pe care o cerea Călinescu.

• Spunea Antistene: „... statele pier atunci când nu pot deosebi oamenii buni de cei răi”. Simplu, clar, pe înțelesul tuturor. Lipsa scărilor valorice, lipsa modelelor pozitive(sau ignorarea lor), legi multe și stufoase(sau dacă sunt bune, dezinteresul în a le aplica), nu blochează un stat, îl trag înapoi, așa cum zice Antistene, ducându-l la pieire. Oameni buni și oameni răi, cum poți să-i deosebești? Cum poți să-i separi? Ce trebuie să facă un om ca să-i spui că-i bun sau rău. Cu ce-l măsoară? Răspunsurile la aceste întrebări ar rezolva problema României, pentru că despre ea este vorba.

• Despre Diogene cinicul. O persoană spuse că a trăi este un rău. Diogene răspunde: „Nu a trăi este un rău, ci a trăi prost.” E valabil și astăzi. Sau mai ales astăzi.

• O paranteză: numărul învinge întotdeauna. Și-n democrație, bineînțeles. Mult mai repede te va omorî o liotă de viruși decât un tigr, să zicem.

• O gândire corectă nu înseamnă neapărat o gândire adevărată. Există concepte, cuvinte capitale, care n-au fost lămurite nici acum: materie, substanță, electricitate, energie. Cuvinte cu care lucrăm, dar le postulăm, oricât am încerca să le explicăm. Pentru că le sesizăm indirect, mijlocit, prin efectele lor, prin așa zisele accidente care acționează asupra simțurilor, intelectului, rațiunii noastre. Ori asupra celor mai sofisticate aparate. Ce sunt ele, cu adevărat, nu știm. Ironia filosofului antic, ce știa lucruri mai importante decât noi, care avea curajul să-și înceapă lucrarea cu cuvintele: „Omul este ceea ce știm cu toții”, este valabilă și acum. Pentru că nu prea știm ce este omul! Depășind mereu, nebăgând în seamă acea esență importantă, postulând, cu alte cuvinte, construim castele pe nisip. Pentru că avem de lămurit începutul, pe care-l luăm de bun, fie că nu-l putem lămuri, fie că, așa cum am mai zis, nu-l băgăm în seamă tocmai pentru că nu-l putem lămuri; sau e mai tentantă, mai aproape de puterea noastră de înțelegere, alergarea pe un drum decât motivul care ne-a făcut să alergăm.

(Texte extrase din carte „Minciuna din literă”, Editura HELIS 2010)

Cu desăvârșită tristețe

Privind *Pieta*, un exeget al operei plastice a lui Michelangelo Buonarroti a spus: „Aștept în orice clipă să se miște!” Nu știu să existe o marmură mai aproape de condiția umană. Imaginați-vă în bazilica „Sfântul Petru”, călători și privitori, în șirurile nesfârșite de turiști ajunși acolo să o privească, și dintr-o dată Maria să-și ridice capul, să vă clipească de sub faldurile de piatră ca mătasea și pieptul să-i tresare de o respirație mai aproape de un oftat. Nu vi s-ar părea nimic nefiresc. În arșița smirnei, obiectele au altă consistență. Poate că Michelangelo nu a cioplit, ci a distilat marmura, lăsând-o într-o permanentă stare de abur.

Din 1499, *Pieta* trăiește ca dovadă a unei umilințe pe care nu am înțeles-o niciodată. Nu a ei, ci a noastră. Dincolo de senzații și gânduri, te cuprinde și te însoțește multă vreme toată tristețea acestei lumi.

Dan Elias

NICOLAE TEOHARIE • NICOLAE TEOHARIE • NICOLAE TEOHARIE • NICOLAE TEOHARIE

Protecție

Am șapte capete.

Pentru a nu deranja

ele consumă această lume în beția sărutului.

Entuziasmul lor se naște în ziua de sâmbătă indiferent dacă ziua aceea pică într-o baltă.

Unul dintre ele te-a zărit într-o haltă.

Un tren cu răniți, bandaje, ger.

Chiciură murdară de sânge și cer.

Străino, să vorbim mai încet.

E un transfer riscant

atâta neant

lângă inima ta părăsită.

Ninse.

Și ochii mei toți

se ațin cu brațele deschise

să nu intre frigul.

Arca

De vom vorbi ne vom ieși din minte.

Ne vom târi sub cuvinte.

Mai târziu domnilor mâinile ceasornicului

vor refuză să ne arate nimicul.

Disperarea susține că-i merge bine acolo,

în ringul remușcării

ne învoim cu proprietarul iluziei

ca să luăm cu noi și câinele.

Ne-am înțeles deja că moartea e amanta

care l-a condus la vapor

într-o bucurie a neștiutului

și apoi chipul ei aplecat să-și întoarcă profilul spre

geam

și porumbelul coborând pe un jgheab dat în putregai,

vestindu-i pe oameni și cai :

- Fiți răbdători ! Așteptați să treacă mâinile

în posesia plopilor.

N-am existat

N-am existat

Mi-ar părea mie că alte lumi mă străbat.

Pe această stradă ceasurile vor arăta,

cu un mic bacșiș,

exact timpul pe care ți-l dorești.

S-a ținut seama de beneficiile aduse de înger.

Știu că-ți datorez o parte din suflet

încă de pe vremea când frecventam alte înserări,

învins de umbra unei întrebări.

Așteptați-mă ! Până mai ieri aveam copilăria intactă.

Remușcarea sângerează și-i tânără, păcatul perfect.

Când îți va fi greu,

voi împărți cu tine rămășițele inimii mele murdare.

Sunt ipocrit de ocazie. Preferatele mele:

sinucidere în serie și filmele lacrimogene.

Mi-aduc aminte că eram grăbit.

Sfârșitul lumii pica în ziua unei vrăbii.

Cerul era zgribulit,

salutat de săbii.

Pentru lipsa de calciu nu găsesc explicații.

Vinovată pare a fi singurătatea.

Ca să fiu liber îmi rup mâinile.

Îmi scot ochii și lumina nu mai face zgomot.

Concret: după exemplul inimii,

care face ocolul trupului în zero secunde,

n-am existat.

Nu am lăsat niciodată școala să-mi afecteze educația. – Mark Twain

TATĂL DIN PISANIE

În anul 2008, Fundația Culturală Gheorghe Marin Speteanu a publicat volumul *Primii istoriografi ai Bucureștilor*. Între autorii selectați se află și Ion P. Licheardopol. Lucrarea sa *Bucureștii* îmi era cunoscută mai de mult, ceea ce nu știam și am aflat din mica biografie semnată de Viorel Gh. Speteanu este că I.P. Licheardopol s-a născut la 21 septembrie 1842 în comuna Fierbinți, județul Ilfov, și-a făcut primele clase în comuna Sălcii și la Ploiești, iar liceul în Grecia. A absolvit cursurile Facultății de Științe din București, fiind numit profesor de științele naturii și matematică la Azilul Elena Doamna. Între 1875-1880 a fost preparator la laboratorul de chimie al Universității din București, din 1879 fiind numit și profesor la catedra de științe fizico-chimice de la Școala de Comerț din București, al cărei director a și devenit în 1885. Cu câțiva ani înainte de 1894, a ocupat și postul de ajutor de conservator la Muzeul de Științe Naturale

(viitorul Muzeu Antipa). În 1900 a ieșit la pensie și a decedat la 9 decembrie 1908.

Spirit enciclopedist, a lăsat lucrări valoroase în diverse domenii. În lucrările publicate citează în repetate rânduri opere de specialitate redactate în peste 10 limbi străine. Una dintre lucrările sale privitoare la moluște a fost premiată în 1895 de Academia Română. Autor de manuale și note de călătorie, pasionat colecționar, a lăsat o bogată colecție de melci, scoici și roci.

Sunt bucuros să aduc o mică, dar necesară precizare la biografia acestui fierbințean. În pisania bisericii din fostul sat Fierbinții de Sus se spune că sfântul locaș s-a ridicat în 1842 „prin silința și osteneala marelui vornic Alexandru Scarlat [Ghica]”, ce era „proprietarul acestei moșii Herbiți”, moșie administrată de „kir Panait Licherdopol”, nimeni altul decât părintele istoriografului nostru.

Marian Ștefan

Sensuri uitate

Nu se poate să nu vă fi gândit la o tipologie nedreaptă a educației în raport cu natura. Raporturile noastre cu spațiul viu sunt ale masculului alfa, de dominație și supunere. Lumea ce ne înconjoară există pentru a fi cu noi sau împotriva noastră. Altfel, adică în afara interesului uman, nimic nu există. Școlile sunt ale oamenilor și învățătura lor se referă numai la ei. Cum altfel să-ți explici sintagmele de genul „plante folositoare” sau „nefolositoare”, „animale de companie”, „ciuperci comestibile”...!?

Așa să fie? Chiar trebuie să ne reproducem obsesiile legate de confortul propriilor burtici în educația copiilor noștri? Chiar nu se poate altfel?

Voltaire spunea cu mai bine de două sute de ani în urmă: „Să torturăm natura! Să-i smulgem toate secretele!” Era metafora unui spirit, pe care am aplicat-o cuvânt cu cuvânt. În marile abatoare de păsări, o bandă rulantă le poartă agățate de picioare prin fața unui dispozitiv prin care li se taie gâtul. Tehnica nu este perfectă și unele rămân vii în momentul când intră în procesele de opărire, curățare și spălare, procese ce le pregătesc să ajungă pe mesele noastre. Răcii și homarii se aruncă în apa clocotită, în viață fiind, altfel își pierd din gustul ce i-au făcut cunoscuți. Porumbeilor (da, porumbeilor!) li se smulge capul, cuțitul fiind un moft. Vițeei sau vacile se lovesc cu un ciocan greu în frunte înainte de sacrificare, pentru a ușura înjunghierea lor. Animalele pe care le creștem pentru blană sunt omorâte cu un ac lung ce li se înfige în ceafă. Astfel, blănițele lor pot fi valorificate în totalitate. În Asia, tigrii vânați li se aruncă trupul, fiind păstrat numai ... penisul lor. Uscat și transformat într-o pulbere fină, acesta se vinde cu prețuri astronomice pentru ipotetice calități afrodisiace.

Sigur că trebuie să mâncăm! Numai că nimeni nu ne oprește să o facem decent. Întreaga nație s-a prăpădit de răs la auzul legilor europene cu privire la sacrificarea animalelor. Televiziunile prezentau tot felul de oameni, de bună credință altfel, care pozau vânătorește lângă porci și vițeei cu cuțitul în mână: „Așa am făcut-o din tată-n fiu!”

Exact despre acest lucru am vrut să vă spun. Termenul de „sacrificare” are în sine o mare doză de regret, umilință și iertare divină. Sensuri pe care le-am uitat.

Dan Elias

PROVERBE • PROVERBE • PROVERBE

- Adevărul într-un cuvânt, iar minciuna în mii și sute.
- Beția înmulțește mânia, împuținează virtutea, micșorează mintea și la urmă gol te lasă.
- Nu e bețiv cel ce bea, ci cel ce se îmbată.
- Cel ce nu muncește, la furțișag gândește, că de aici trăiește.
- Cel ce spune multe, spune mai puțin decât cel ce tace.
- Găina vecinului totdeauna-i curcă.
- Ginerii și nurorile sunt saci fără fund.
- Numele bun e mai scump decât aurul.
- Beția tinereții întrece pe a vinului.
- Cei ce se potrivesc, des se întâlnesc.

Michelangelo

ECOURI

(În viața de toate zilele **Rafael** e slujitor al Domnului; în clipe de răgaz cochetează cu muza **Clio**, având plăcuta surpriză să fie premiat la un revelion al epigrafiștilor din Urziceni.)

Tare mult m-am bucurat (Sunt o fire emotivă): Premiul acesta ți-a picat Ca... bomboana pe colivă!	Mă bucur că te-au premiat, Da-n sinea mea am cugetat: Ori tu ești bun cu-adevărat, Ori juriul acela a fost beat.
--	---

*
Când ți-ai lepădat sutana
Și te-ai apucat de scris,
Fără să ezit mi-am zis:
Precis
Și-a vârât coada Satana!

VÂRSTELE OMULUI

Citez aici o însemnare de la sfârșitul secolului al XVIII-lea privitoare la vârstele omului: **cocon** – până la 4 ani; **copil** – până la 15; **cătărig (copilandru)** – până la 20; **voinic** sau **june** – până la 42; **bărbat** – între 42 și 56; **bătrân** – până la 70 de ani și **martor** până la 80; după aceea, urmau „mai multă neputință și dureri și boală”. O altă etapizare era aceea care enumera anecdoticele etapele vieții: **când este omul de 20 de ani** îi sunt dragi femeile,

la 30 de ani îi este a merge la oaste; **la 40 de ani** este tare ca leul, **la 50 de ani** e în cumpăna vieții (agonisește experiență și respect), **la 60 de ani** începe să fie lacom, **la 70 de ani** „îi cade mintea”, **după 80 de ani** ajunge de râsul nepoților, iar **după 100 de ani** se ceartă rușine pe averea lui.

M.Ș.

**Pagini chinute
de
DAN ELIAS
și
MARIAN ȘTEFAN**

Văzuți de P.P.